

تعطیلی منجر می‌شود، تعطیلی سالن‌ها خود به کاهش بیشتر مخاطب دامن می‌زند و این چرخه، یکی پس از دیگری، فضاهای فرهنگی شهر را از میان می‌برد. در نهایت، شهری باقی می‌ماند که نه تنها سالن‌های سینمایش خاموش شده‌اند، بلکه خود به باز تولید کننده بحران فرهنگی بدل گشته است.

برده‌هایی که دیگر بالانمی‌روند

سرنوشت سینماهای قدیمی تهران تنها حکایت دیوارهای فرسوده یا تغییر کاربری چند ساختمان نیست؛ این خاموشی در حقیقت آینه‌ای است که آینده تجربه جمعی سینما را به ما نشان می‌دهد. وقتی چرخه‌های شکل می‌گیرد که سالن‌های خالی به کاهش مخاطب می‌انجامد، کاهش مخاطب به تعطیلی و تعطیلی به تغییر کاربری، نتیجه چیزی جز فروپاشی تدریجی زیست فرهنگی شهر نخواهد بود. فراموش نکنیم سینما صرفاً صنعتی برای سرگرمی نیست؛ سینما حافظه زنده یک شهر است، حافظه‌ای که در آن نسل‌ها کنار هم نشست‌اند و با هم تجربه کرده‌اند. حذف چنین فضاهایی یعنی بریدن ریشه‌های هویتی که هم فرهنگ شهری را زنده نگه می‌دارد و هم انسجام اجتماعی را تقویت می‌کند.

راه برون‌رفت از این چرخه، نگاه دوباره به این سالن‌ها نه به عنوان بناهای بلااستفاده یا موزه‌های خاموش، بلکه به عنوان مراکز فرهنگی پویا و بازآفرینی شده است. اگر سیاست‌گذاران فرهنگی و مدیران شهری بتوانند از نگاه صرفاً اقتصادی فاصله بگیرند و به ارزش‌های نمادین و هویتی این سینماها بیندیشند، هنوز هم می‌توان چراغی در دل این تاریکی روشن کرد. در غیر این صورت، آینده‌ای نه‌چندان دور در انتظار تهران است که در آن نسل‌های تازه، سینماهای شهرشان را نه در زندگی روزمره، بلکه تنها در عکس‌های خاک‌خورده و روایت‌های نوستالژیک پدر بزرگ‌ها خواهند شناخت.

اگر به خیابان لاله‌زار قدم بزنید، به سختی می‌توانید تصور کنید همین خیابان زمانی قلب تپنده هنر و سرگرمی پایتخت بوده است. سالن‌های بزرگی چون «سینما نادر»، «شهر قشنگ» و «شهر قصه» سال‌هاست که دیگر پرده‌ای برای نمایش ندارند

به فرد خلق می‌کرد؛ تجربه‌ای که در آن صداها نفر از سنین و طبقات مختلف در تاریکی کنار هم می‌نشستند، یک روایت مشترک را دنبال می‌کردند و در لحظاتی هم‌زمان می‌خندیدند، می‌ترسیدند یا اشک می‌ریختند. این تجربه جمعی، همان چیزی بود که سینما را از سایر اشکال سرگرمی متمایز می‌کرد. فقدان چنین فضاهایی یعنی کاهش امکان زیست جمعی فرهنگی و حرکت تدریجی جامعه به سوی فردگرایی بیشتر و مصرف‌انفرادی محتوا؛ وضعیتی که در آن هر کس پشت صفحه کوچک خود می‌نشاند و تجربه‌ای خصوصی دارد، بی‌آنکه بخشی از یک هیجان مشترک باشد.

این روند بی‌ارتباط با بحران امروز سینما هم نیست. سالن‌های خالی امروز همان سالن‌هایی‌اند که دیروز به انبار و مغازه بدل شدند. چرخه‌ای معیوب شکل گرفته است: کاهش مخاطب به

نقشی فراتر از سرگرمی ایفا می‌کرد؛ مکانی برای دیدارهای روزمره، گفت‌وگوهای خودانگیخته و تجربه‌ای مشترک از بودن در کنار یکدیگر. بسیاری از خانواده‌ها خاطره‌های مشترکشان را در تاریکی همین سالن‌ها ثبت کرده‌اند؛ کودکی که اولین مواجهه‌شان با جهان خیال را بر پرده نقره‌ای تجربه کردند، جوانانی که نخستین قرارهای دوستانه یا عاشقانه‌شان را مقابل در سینما گذاشتند، و اهالی محله‌ای که آن سالن را نه فقط یک بنا، بلکه نمادی از هویت محله خود می‌دانستند. تعطیلی یا تغییر کاربری این سالن‌ها به معنای از دست رفتن چیزی بیش از یک ساختمان است؛ این اتفاق پاک شدن بخشی از حافظه جمعی و فروریختن یکی از ستون‌های هویتی محله‌هاست.

حذف این فضاها در حقیقت معادل نوعی گسست فرهنگی است. سینما تجربه‌ای منحصر

جدول خاطره انگیزترین سینماهای متروکه و تعطیل شده تهران

نام سینما	موقعیت	سال تأسیس	ظرفیت صندلی	وضعیت فعلی	سرنوشت
شهر قشنگ	ولیعصر، پایین‌تر از جمهوری	۱۳۳۲	۱۰۶۲	غیرفعال	تعطیل از ۱۳۸۷
ایران (لاله‌زار)	لاله‌زار	۱۳۳۵	۱۲۰۰	تعطیل/تغییر کاربری	تبدیل به انبار تجهیزات پس از انقلاب
فلور (روشن/گل)	ولیعصر بین امیریه و چهارراه گمرک	۱۳۱۶	۴۰۰	تخریب	ریزش سقف ۱۳۹۴ و سپس تخریب
کریستال	لاله‌زار شمالی، تقاطع منوچهری	۱۳۲۴	۶۶۰	غیرفعال	فقط سردر باقی است
آسیا	تقاطع ولیعصر و جمهوری	۱۳۳۷	۹۹۴	غیرفعال	تعطیل در دهه ۸۰
البرز	لاله‌زار، نیش کوچه اتحادیه	۱۳۱۹	۸۳۰	غیرفعال	تبدیل به انبار لوازم برق
رادیوسیتی	پایین‌تر از میدان ولیعصر، نیش گیلان	۱۳۳۷	۱۴۰۰	متروکه/ثبت ملی	مصادره شد
متروپل (رودکی)	لاله‌زار شمالی، جمهوری	۱۳۲۵	۸۵۰	غیرفعال	تعطیل از ۱۳۸۷
شیرین (جوادیه)	میدان راه‌آهن، سرپل جوادیه	-	۴۵۹	غیرفعال	تعطیل ابتدای دهه ۸۰
رکس (لاله)	لاله‌زار	۱۳۲۴	۹۰۰	غیرفعال	تعطیل ۱۳۷۲؛ واگذاری‌های متعدد
پارس (اونیوسال)	میدان انقلاب	۱۳۴۲	۷۷۰	غیرفعال	آتش سوزی ۱۳۷۰، بازگشایی ۱۳۷۹، تعطیلی اقتصادی
نادر (رویال)	لاله‌زار	دهه ۱۳۳۵/۱۳۰۰	۶۷۸ تا ۱۲۰۰ (بازسازی)	غیرفعال	تغییر نام‌ها و بازسازی‌های پیاپی
کسری	انقلاب، ابتدای بهار	۱۳۵۳	۴۶۰	غیرفعال	تعطیل پس از دوره کوتاه بازگشایی
تیسفون	خیابان قزوین	۱۳۴۱	۹۶۲	غیرفعال	تعطیل دهه ۸۰
۲۳ بهمین (چرخ‌ولفک)	خیابان مالک‌اشتر (آریانا)، بین جیحون و دستغیب	دهه ۱۳۴۰	-	تعطیل	اواسط دهه ۷۰ تعطیل؛ مدتی در اختیار ناجا
المییا	خیابان آذربایجان	۱۳۳۷	۷۴۸	غیرفعال	تعطیل به دلیل افت مخاطب
عصر جدید	طالقانی، نیش وصال	۱۳۲۱	سالن: ۶۰۴ / ۲ / ۱۵۷ / ۳ : ۶۴	«انحلال» (تعطیل شده)	تعطیلی رسمی سال‌های اخیر